

Korunk legégetőbb globális válságait az emberi tevékenység által kiváltott éghajlati és környezeti változások idézik elő, és fiatalabb generációink ezzel tisztában is vannak. Bízató látni, hogy a fiatalok egyre aktívabban hívják fel a figyelmet a környezetvédelem fontosságára és az éghajlatváltozás elleni küzdelem szükségességére. Bár rendszeresen hallunk e válságok okairól és lehetséges megoldásairól, s a diákok gyakran tanulnak ezekről a kérdésekről az iskolában is, sokszor nem esik szó egy döntő emberi vonatkozásról: arról, hogy e problémák már ma is hatással vannak emberek és közösségek életére világszerte, beleértve azokat a milliókat is, akiket a környezeti változások kényszerítenek otthonuk elhagyására. Az éghajlatváltozás már ma is hatással van a világ migrációs trendjeire, és ez a jövőben is egyre inkább így lesz: az ENSZ előrejelzéseiben 2050-re 200 millió éghajlati menekülttel számol. A környezettel összefüggő migráció olyan összetett és több okból eredő jelenség, amely mélyebb megértést és további gondolkodást igényel a fiatalok körében, hiszen hamarosan szembe kell nézniük e rendkívül átpolitizált és gyakran túlságosan is sarkított kérdéssel.

A CHANGE Environment című, a környezettel foglalkozó kurzus célja, hogy megismertesse a 14 és 18 év közötti diákokat a környezeti változás és az emberi migráció kérdéseivel, valamint ezek kölcsönhatásaival.

A kurzus keretet biztosít a tanároknak ahhoz, hogy mindezen kérdéseket diákjaikkal közösen dolgozzák fel. Olyan tevékenységeket, videókat, interaktív forrásokat, tudományos adatokat, emberi történeteket és egyéb anyagokat foglal magába, amelyek a környezet okozta lakóhelyelhagyással kapcsolatos kulcsfontosságú témákkal foglalkoznak. Emellett a kurzus olyan alapvető készségeket fejleszt, amelyek nem csupán e kérdések mérlegelése során lesznek hasznosak a diákok számára, hanem tágabb értelemben vett tanulmányaik és későbbi életük során is – ilyenek például a kritikus gondolkodás képessége, az empátia, a kutatási készségek és a vitakészség.

A kurzus négy fejezetre oszlik. (Minden fejezethez tartozik két munkalap; egy-egy munkalapot egy iskolai óra alatt lehet feldolgozni.) Így a pedagógiai anyag tanárok és diákok általi közös feldolgozására alapvetően nyolc tanítási órát javasolunk. Bár minden fejezet egyedi módon foglalkozik a témával, és különböző készségek fejlesztésére törekszik, mindegyik fejezet szerves kapcsolatban áll a többivel. Vannak kulcskérdések, amelyek valamennyi fejezeten átívelnek, és a kurzus során fokozatosan kerülnek kibontásra. Ezenkívül az egyes fejezetekben használt készségek, illetve az azok begyakorlását szolgáló tevékenységek kiegészítik egymást, így van egy világos irányvonal, amely mentén a tanulók a kurzus során fokozatosan építik fel a témával kapcsolatos ismereteiket és készségeiket. Bár a tanárok szabadon adaptálhatják és akár ki is egészíthetik a kurzus

anyagát annak érdekében, hogy az a lehető legjobban illeszkedjék az adott kontextushoz, mindenképpen azt javasoljuk, hogy a lehető legteljesebb tanulási élmény érdekében valamennyi fejezetet dolgozzák fel a diákokkal.

Ez a kurzus a legkülönbözőbb tantárgyak oktatói számára készült, s az anyagban minden szükséges útmutatás megtalálható ahhoz, hogy az éghajlatról és a migrációról taníthassanak. A tananyaghoz fogalomtár is tartozik, amely további információkat nyújt a kurzus során használt kulcsfogalmakról.

A 3. és 4. fejezet javaslatot tesz arra, hogy a diákok a kurzus különböző nézőpontjainak megvitatására külső szereplőkkel is találkozzanak és együtt dolgozzanak. Kérjük a tanárokat, hogy vegyék fel a kapcsolatot a CHANGE Environment programkoordinátorával, aki támogatni fogja őket ennek megvalósításában.

Az alábbiakban összefoglaljuk az egyes fejezetek tartalmát, az alkalmazott módszertant, a fejezetben tárgyalt kulcsfontosságú kérdéseket, illetve a gyakorlati vonatkozásokat.

1. fejezet:

- Ez a fejezet a migráció és a környezeti változás néhány kulcsfontosságú bevezető fogalmát vizsgálja meg, bemutatva a témával kapcsolatos legfontosabb tényeket és adatokat.
- A fejezet tárgyalja azt a gondolatot is, hogy a különböző emberek és közösségek egyenlőtlen mértékben felelősek a környezeti változás okaiért és szenvedik annak következményeit, és külön kitér a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő emberek személyes nézőpontjára is.
- Az 1. munkalapon a diákok aktív részvétellel, illetve a különböző témákról szóló kulcsfontosságú olvasmányok csoportos tanulmányozásán keresztül fedezik fel ezeket a kérdéseket.
- A 2. munkalapon a tanulók ezekre a kiinduló tanulságokra építve interaktív online forrásokat vizsgálnak meg, és ezek segítségével végeznek önálló és közös kutatásokat a kulcsfontosságú témákban.

2. fejezet:

- Ez a fejezet az 1. fejezetben megszerzett ismeretekre épít, és lehetővé teszi a tanulók számára, hogy mélyebben megvizsgálják, hogy a környezeti változás hogyan kényszeríti lakóhelyelhagyásra a különböző közösségeket élethelyzetük szerint, hiszen más a hatása az olyan lassan bekövetkező

természeti csapásoknak, mint a tengerszint emelkedése, és megint más a hirtelen bekövetkező eseményeké, például az áradásoké.

- Ez a fejezet a kritikai gondolkodás kulcskézségeit fejleszti, mivel különböző forrásokat, valamint erkölcsi és etikai dilemmákat állít a diákok elé, és lehetővé teszi számukra, hogy megvitassák és elemezzék azokat. A fejezet az empátia készségét is fejleszti azáltal, hogy a környezeti változás által érintett különböző emberek nézőpontjait és történeteit mutatja be a világ minden tájáról.
- A 3. feladatlapon a tanulók a környezeti változás által érintett, különböző élethelyzetű közösségekről szóló esettanulmányokat vizsgálnak meg, megtapasztalva, hogy e kihívások más-más embereket és közösségeket más-más módokon érintenek.
- A 4. feladatlapon a tanulók átgondolják, hogy ezeket a problémákat ritkán lehet egyértelműen, fekete-fehéren megítélni, hiszen gyakran etikai vagy erkölcsi dilemmákat vetnek fel. A diákoknak így szembesülniük kell azzal, hogy végső soron az értékek, az elvek és az érdekek között kell majd valamiféle egyensúlyt teremteniük.

3. fejezet:

- A 3. fejezet a kurzus lényeges része. Lehetővé teszi a tanulók számára az 1. és 2. fejezetben szerzett ismereteik kibővítését azáltal, hogy tőlük eltérő háttérű emberekkel találkoznak és folytatnak eszmecserét, illetve tanulnak tőlük.
- Ebben a fejezetben a tanulók felkészülnek arra, hogy egy másik iskola más országban élő és más háttérből származó tanulóival cseréljenek eszmét, ismereteket, nézőpontokat és véleményeket a környezeti változásról és a migrációról, majd sor is kerül erre az eszmecserére. Ez lehetővé teszi számukra, hogy saját nézőpontjukat és élethelyzetüket kritikusabban mérlegeljék, és hogy a sajátjuktól eltérő élethelyzetből érkező emberekkel találkozzanak.
- Az 5. munkalapon a diákok és a tanárok mérlegelik a kurzus során eddig elért eredményeiket. Ehhez elgondolkodnak saját élethelyzetükön, a tanultakon, az őket megérintő vagy számukra fontosnak tűnő kérdéseken, valamint átgondolják iskolájuk, közösségük vagy hazájuk pillanatnyi helyzetét a környezeti változás és a migráció szempontjából.
- A 6. munkalapon az osztályok más élethelyzetből érkező diákokkal találkoznak. A rendelkezésre álló erőforrásoktól függően ez vagy kics csoportos online foglalkozások formájában, vagy strukturált online prezentáción keresztül, vagy levélváltás útján valósul meg.
- Kérjük a tanárokat, hogy vegyék fel a kapcsolatot a CHANGE Environment valamely programkoordinátorával, aki segíteni fog nekik a kurzus ezen fejezetének megszervezésében.

4. fejezet:

- A 4. fejezet lehetővé teszi a tanulók számára, hogy az eddig tanultakat tettekre váltsák, mivel forrásokat, inspirációt és struktúrát biztosít ahhoz, hogy hozzájáruljanak a környezeti változás és a migráció kérdéseinek megoldásához.
- E fejezet lehetővé teszi, hogy a tanulók azzal az érzéssel fejezzék be a kurzust, hogy képesek cselekedni. A fejezet célja, hogy ne legyen bennük a tehetetlenség érzése az általuk tárgyalt kérdésekkel kapcsolatban. Képesek lesznek a kurzus során vizsgált különböző kérdéseket alaposan átgondolni és utána cselekedni, s a kurzus befejezése után is képesek lesznek a maguk módján tovább foglalkozni ezekkel a kérdésekkel.
- A 7. munkalapon a tanulók további ismereteket és inspirációt szerezhetnek a lehetséges „akciókhoz” azáltal, hogy a CHANGE Environment kurzus során tárgyalt témák szakértőivel találkoznak.
- A 8. munkalapon a tanulók elkezdik megtervezni saját „akciójukat”, legyen az egy szemléletformáló kampány, egy kutatási program vagy bármely más tevékenység.
- Kérjük a tanárokat, hogy vegyék fel a kapcsolatot a CHANGE Environment valamely programkoordinátorával, aki segíteni fog nekik a kurzus ezen fejezetének megszervezésében.

Köszönjük, és sok szerencsét!